

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 832

гр. София, 21.02.2025 г.

**ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 1-ВО ГРАЖДАНСКО
ОТДЕЛЕНИЕ 3-ТИ СЪСТАВ**, в закрито заседание на трети декември през
две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Бонка Дечева

Членове: Ваня Атанасова
Атанас Кеманов

като разгледа докладваното от Ваня Атанасова Касационно гражданско дело
№ 20238002105021 по описа за 2023 година

Производството е по чл. 288 ГПК.

Подадена е касационна жалба от С. В. М., чрез адв. П. З. И., срещу решение № 1444 от 29. 11. 2022 г. по в. гр. д. № 528/2022 г. по описа на Софийския апелативен съд, в частите с които, след отмяна на решение № 267058 от 21. 12. 2021 г. по гр. д. № 15441/2019 г. на СГС, ГО, 18 състав, е постановено решение, с което: а/. са отхвърлени предявените от С. В. М. против „Медияпул“ ООД и Б. А. М. частични искиове с правни основания чл. 49 и 45 ЗЗД, за солидарното осъждане на посочените ответници да заплатят на ищеца обезщетение за неимуществени вреди от публикации в електронната медия „Mediapool.bg“ от 12.02.2018 г. със заглавие „Градските съдии не подкрепят С. М. за нов управленски мандат“ и от 16.02.2018 г. със заглавие „Градският съд поиска за шеф неопитен съдия, а не скандалния милионер. На ход е ВСС“ - над сумата 4000 лв. до предявения частичен размер от 60000 лв., както и за вреди от публикациите от 19.02.2018 г. със заглавие „Само фаворитът на съдиите за шеф на СГС отговори на въпроси за имущественото си“ и от 20.02.2018 г. със заглавие „С. М. влезе по спешност в правителствена болница и отложи вота за СГС“; б/. са отхвърлени изцяло предявените от С. В. М. против С. Г. Г. и Фондация „Инфоспейс“ частични искиове с правни основания чл. 49 и чл. 45 ЗЗД, за солидарното им осъждане, наред с останалите ответници, да заплатят на ищеца сумата 60000 лв. обезщетение за неимуществени вреди от публикации в електронната медия „Mediapool.bg“ от 12.02.2018 г. със заглавие „Градските съдии не подкрепят С. М. за нов управленски мандат“, от 16.02.2018 г. със заглавие „Градският съд поиска за шеф неопитен съдия, а не скандалния милионер. На ход е ВСС“, от 19.02.2018 г. със заглавие „Само фаворитът на съдиите за шеф на СГС

отговори на въпроси за имущественото си“ и от 20.02.2018 г. със заглавие „С. М. влезе по спешност в правителствена болница и отложи вота за СГС“, както и в частта за разноските. Излагат се съображения за неправилност на решението поради постановяването му при съществени процесуални нарушения (повърхностно, едностранчиво и тенденциозно обсъждане на събраните по делото доказателства, обсъждане на преклудирани възражения на ответниците и наличие на основания по чл. 22 ал. 1, т. 6 ГПК за отвод на председателя на съдебния състав), поради необоснованост на изводите на съда и поради допуснато нарушение на материалния закон – чл. 45, 49 и 53 ЗЗД и с практиката на ВКС и ЕСПЧ. Искане за допускането му до касационно обжалване в обжалваните части на основанията по чл. 280, ал. 1, т. 1 и ал. 2 ГПК, отмяната му в същите и уважаване на предявените частични иски за солидарно осъждане на всички ответници и в пълните предявени размери.

С отговор на касационната жалба, подаден от ответниците „Медияпул“ ООД, Б. А. М., Фондация „Инфоспейс“ и С. Г. Г., чрез адв. А. К., се излагат съображения за липса на основания по чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК за допускане на касационно обжалване на въззивното решение.

Настоящият състав, при извършване на преценка за наличие на основания по чл. 280 ГПК за допускане на касационно обжалване на въззивното решение, съобрази следното: Подадената касационна жалба от ответниците „Медияпул“ ООД, Б. А. М., Фондация „Инфоспейс“ и С. Г. Г. срещу въззивното решение в осъдителните му части е върната с разпореждане № 847 от 28. 02. 2023 г., поправено с разпореждане № 1997 от 11. 05. 2023 г., постановени по в. гр. д. № 528/2022 г. на САС, потвърдено с определение № 3375 от 6. 11. 2023 г. по ч. гр. д. № 1515/2023 г. на ВКС, 2 г.о.

Въззивното решение е влязло в сила в частта, с която предявените от С. В. М. против „Медияпул“ ООД и Б. А. М. частични иски с правни основания чл. 49 и чл. 45 ЗЗД, вр. чл. 53 ЗЗД, за солидарното осъждане на посочените ответници да заплатят на ищеца обезщетение за неимуществени вреди от публикации в електронната медия „Mediapool.bg“ от 12.02.2018 г. със заглавие “Градските съдии не подкрепят С. М. за нов управленски мандат“ и от 16.02.2018 г. със заглавие „Градският съд поиска за шеф неопитен съдия, а не скандалния милионер. На ход е ВСС“, са уважени за сумата 4000 лв.

За да отхвърли исковете срещу ответниците „Медияпул“ ООД и Б. А. М. за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди от публикациите на статиите от 19.02.2018 г. и от 20.02.2018 г., както и за част от изразите, съдържащи се в първите две статии от 12. 02. 2018 г. и от 16. 02. 2018 г., въззивният съд е приел, че с използваните в същите изрази „скандално известният бивш председател на Софийския градски съд С. М.“, „скандалния милионер“, „разрешил СРС-та по друга скандална разработка“, „най-шумните скандали с него били свързани с отказаната изборна регистрация на СДС, както и със съмнително звучащите политически мотиви по решението около регистрацията на ръководството на главното мюфтийство“, „известен както с близостта си до Д., така и със серията скандали, в които бе забъркано името му по време на управленския му мандат от 2004 до 2009 г.“, „експрезидента, известени със серията скандали“, „доказано скандален магистрат“ (в статиите от 12. 02. 2018 г. и от 16. 02. 2018 г.), както и изразите „скандално известният бивш

председател на СГС С. М.“, „скандално известният бивш председател на най-големия окръжен съд в страната“, „скандален бивш шеф на СГС“, „компрометиран кандидат“, „евентуалният му избор е гаранция за нови скандали в дейността на СГС и това не е предположение, а логично следствие от мандата му начело на съда“ (в статиите от 19. 02. 2018 г. и от 20. 02. 2018 г.) не съдържат обидни и клеветнически твърдения. Посочено е, че използваната дума „скандален“ представлява оценъчно твърдение, което е негативно, но в рамките на свободата на словото, доколкото не засяга личната чест и достойнство на ищеца. Назоваването на ищеца „милионер“ и собственик на шест недвижими имота не представлява клевета, тъй като не е за позорящо обстоятелство или престъпление, нито е обида, защото не е унижително за честта и достойнството. Прието е, че казусите, които според ищеца не се намират в доказана причинно-следствена връзка с дейността му на магистрат, са представени като казуси, развили се по време на председателството на СГС, без да се твърди, че имат връзка с неговата съдийска дейност, нито може да се изведе такова внушение.

Относно изразите, които според ищеца противоправно са накърнили достойнството му в статията от 20.02.2018 г., а именно: наблягането на имущественото състояние, внушението, че е използвал служебното си положение и непозволени средства при генерирането му, че част от „стремителното му забогатяване“ съвпада с времето, през което е бил председател на СГС, че участието в „множество сделки с недвижими имоти“ с участието на покойните родители и „множеството скандали, избухнали докато той“ бил председател на съда, въззивният състав е приел, че в тези изрази и в начина на поднасянето им не е налице превратно упражняване на свободата на словото.

Като съдържащо обиди е прието изложеното в статиите, че ищецът бил в търсене на подкрепата на високопоставени политически фигури, които да окажат влияние върху вота във ВСС и „спазаряването“, тъй като според изначалното разбиране за разделение на властите съдебната власт би следвало да е независима от останалите две и по Конституция членовете на органа, призван да гарантира тази независимост, не би следвало да се влияят от политически фигури. Като клеветнически е приет изразът „близостта си до Д.“, тъй като е с опозоряващ характер, доколкото съдията, според законовите и етичните норми, не би следвало да се радва на благоразположението на който и да е участник в политическия живот.

При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът е приел, че обидата и клеветата, сами по себе си, са свързани с изживяването на негативни емоции. Независимо от това в тежест на ищеца е да установи вида, характера, и интензитета на тези негативни последици, както и това, че същите са настъпили именно в резултат на установената обида и клевета и неправомерно упражнено право на изразяване. Посочено е, че по повод търпените неимуществени вреди съдът е съобразил писмените доказателства, свидетелските показания и изслушаното заключение на СМЕ.

По делото е установено, от заключението на съдебномедицинската експертиза и устните разяснения на експерта в проведеното заседание, че на 19. 02. 2018 г., около 23,00 ч., ищецът бил приет по спешност в Болница „Лозенец“, където е лекуван до 24. 02. 2018 г. Преди

хоспитализацията същият е бил с диагностициран хипертонична и гастроезофагеонорефлуксна болест, както и с поставен стент. При хоспитализацията са установени хроничен ерозивен гастродуоденит, язва на онтринума с данни за скорошно кървене, хиатална херния, синдром на Малори – Вайс. Според експерта, установените при приема в болницата заболявания е напълно възможно да са в причинно-следствена връзка с изживян емоционален стрес вследствие на процесните статии. Ако ищецът е бил негативно повлиян от описаните публикации и тяхното съдържание, то те могат да имат връзка с психическото и физическото му състояние, да предизвикат емоционален стрес за същия и да се намират в пряка връзка с влошаването на здравословното му състояние, а в случая са съществували фактори, провокиращи усложнения в здравословното състояние на ищеца. Острото кървене от ГИТ е спешно състояние и се определя като животозастрашаващо. Установените при ищеца заболявания се влошават два пъти годишно, трябва да се спазва диета и да се провежда лечение през целия живот. В съдебно заседание експертът заявява, че в случая са били налице всички фактори, за да се получи такова усложнено състояние. Според вещото лице, свидетелите категорично описват състояние на ищеца, което е характерно и необходимо, за да може пациентът да получи усложненията.

Според събраните гласни доказателства (показанията на свидетелите А. С., П. Б., Ф. А.), след публикациите ищецът изпитвал стрес и безпокойство, емоционално бил сринат – не можел да спи, събуждал се целия изпотен, имал чувството, че се задушава, вдигал кръвно, отслабнал, състоянието му тревожело хората, които го познават отблизо. Тревожел се за децата. Станал затворен, не искал да общува, казвал, че никой не иска да се вижда с него, чувствал се демотивиран, никъде не излизал с колеги, за да не уронва имиджа им с лошата си слава. Спрял да посещава заведения, да ходи на кино и на театър. Чувствал се демотивиран. Считал, че останалите колеги не желаят да работят с него, за да не бъдат замесени в скандал. Казал, че повече никога няма да подава документи за такива процедури. Всички тези промени настъпили след публикуване на статиите и през лятото на 2018 г. Ищецът сам отглежда двете си деца от 15-16 години. След излизане на публикациите дъщеря му, която била по-чувствителна и по-притеснителна, започнала да плаче и да задава въпроси дали написаното в тях отговаря на истината. Ищецът помолил свидетелката да ѝ обясни, като външен човек, как стоят нещата, тъй като тя не му вярвала. Синът му бил студент в чужбина, след публикациите се обаждал, възмущавал се, казвал, че му се подигравали. Ищецът бил много притеснен, че собствените му деца реагират по този начин. Оплакал се, че синът му не разговаря с него, бил много отчужден. След публикуване на статиите получил и кръвоизлива, заради който постъпил в болница.

При така установените факти въззивният съд е приел, че по делото не се установява твърдените в исковата молба вреди – влошено здравословно състояние, влошени отношения с децата, да са във връзка с процесните публикации, нито същите да са препятстване на кариерното развитие на ищеца. От представените от ответниците публикации в други медии от 2008 г., 2009 г. и 2010 г. е видно, че и тогава ищецът многократно е бил обект на медийни публикации, което несъмнено е било източник на съществено напрежение за него през годините и стресът, който са предизвикали те, е станал част от ежедневието му. Приел е, че

за това състояние е допринесло и самото участие в процедурата – изслушването на кандидатите и гласуването е продължило четири часа и половина, ищецът е следвало да се подготви по предварително зададени въпроси от съдии и Анतिकорупционния фонд, което също е създавало напрежение и неминуемо е оказало въздействие върху обостряне на състоянието му. Приел е, че не е доказано статиите да са влошили отношенията на ищеца в семейството му и децата му да са изгубили доверието си в него. Видно от приложените към отговора на исковата молба извадки от сайтове и вестници, не за пръв път баща им е бил коментиран по повод дейността си като съдия и като председател на съда. Прието е, че предвид възрастта на децата към момента на публикуване на статиите – и двамата са били студенти, като единият е учил в Англия, житейски нелогично е да са поставили под съмнение родителския и възпитателския авторитет на ищеца именно заради статиите от 12 и 16.02.2018 г. в “mediapool.bg”. Посочено е, че ищецът е публична личност и е оправдано да бъде обект на критика в по-голяма степен. Прието е, че вредите произтичат от превратно упражнено право на изразяване по чл. 10 ЕКЗПЧОС от журналист и не следва да се определя твърде високо обезщетение, тъй като би се стигнало до неоправдана в едно демократично общество намеса в това право. Изложено е, че при отчитане и на стандарта на живот и средностатистическите показатели за доходите и покупателните възможности в страната към датата на деликта, справедливият размер на обезщетението следва да се определи на 4000 (четири хиляди) лева.

Исковете срещу Фондация „Инфоспейс“ и С. Г. Г. са отхвърлени като неоснователни по съображения, че собствениците на сайтове не носят отговорност по чл. 49 ЗЗД, тъй като не са възложители на работа на лицето, от чието противоправно поведение са произтекли вреди. Авторът на публикациите и издателят нямат преки отношения с действителния собственик и няма законови основания за ангажиране и на тяхната отговорност.

Ищецът е осъден да заплати на ответниците разноски в общ размер 4720 лв.

Настоящият състав намира, че е налице основанието по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК за допускане касационно обжалване на въззивното решение по следните въпроси:

1. При постановяване на решението длъжен ли е въззивният съд да обсъди всички събрани по делото доказателства, които са от значение за спора, поотделно и в тяхната съвкупност и взаимовръзка? Длъжен ли е да обсъди заключението на вещото лице в съвкупност и взаимовръзка с всички останали доказателства по делото, включително в случаите, когато се изследва съществуването на причинна връзка при непозволено увреждане и вещото лице не е дало категоричен отговор на въпроса?

Първият подвъпрос е разрешен в противоречие с решение № 327 от 03. 04. 2017 г. по гр. д. № 2119/2016 г. на ВС, 4 г.о, решение № 98 от 14. 07. 2022 г. по гр. д. № 2954/2021 г. на ВКС, 3 г.о., решение № 296 от 05. 04. 2017 г. по гр. д. № 1776/2016 г. на ВКС, 4 г.о., а вторият - в противоречие с решение № 273 от 17. 11. 2017 г. по гр. д. № 4347/2016 г. на ВКС, 4 г.о. и решение № 508 от 18. 06. 2010 г. по гр. д. № 1411/2009 г. на ВКС, 3 г.о., в които актове е прието, че при извършването на преценка дали даден факт се е осъществил, съдът е задължен да обсъди всички събрани по делото доказателства за установяване на този факт поотделно и в тяхната съвкупност. Когато вещите лица посочат релевантна за отговорността

причина като „най-вероятна“, от това не следва пряко извод за липса на пълно и главно доказване и от решаващо значение е дали останалите причини следва да бъдат изключени като вероятност поради установени по делото обстоятелства извън предмета на медицинското заключение.

2. Какви са критериите за справедливост по смисъла на чл. 52 ЗЗД при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди от непозволено увреждане и за вреди, причинени от публикации в електронна медия? При множество увреждащи деяния, които са свързани помежду си и са осъществени в кратък период от време, следва ли да бъде отчетен кумулиращият им ефект при обезщетяване на причинените от тях неимуществени вреди, дори когато някои от деянията сами по себе си нямат сериозен увреждащ ефект, но в тяхната съвкупност и взаимовръзка с останалите допринасят и засилват вредоносния резултат?

Въпросите са решени в противоречие с ППВС № 4/1968 г. и с решение № 204 от 12. 06. 2015 г. по гр. д. № 7046/2014 г. на ВКС, 4 г.о.

3. Нарушени ли са правото на справедлив процес и достъпът до правосъдие, регламентирани в чл. 6, т. 1 ЕКПЧ, когато присъденото в частичен размер обезщетение за неимуществени вреди е в по-малък размер от разходите, които лицето е осъдено да заплати на насрещната страна?

Въпросът е решен в противоречие с решения на ЕСПЧ - цитираните от касатора решение от 15.11.2022 г. по делото Б. срещу България, по жалба № 59667/2014 г., Четвърто отделение и решение от 12.07.2007 г. по делото С. срещу България по жалба № 68490/2001 г., Пето отделение, с които е прието, че когато присъденото в частичен размер обезщетение за неимуществени вреди е непропорционално с присъдените разходи се нарушава чл. 6 пар. 1 от Конвенцията, тъй като е налице ограничение на правото на достъп до съд и справедлив процес.

4. Носят ли собствениците на сайт отговорност за причинените от публикациите в медията неимуществени вреди, в качеството им на възложители на работа по смисъла на чл. 49 ЗЗД. Въпросът е решен в противоречие с посоченото от касатора решение № 19 от 15. 03. 2022 г. по гр. д. № 4040/2021 г. на ВКС, 1 г.о., в което е прието, че независимо от наличието или липсата на конкретно възлагане на определено лице да състави и публикува статия, собствениците на сайтове носят отговорност за причинените от публикациите вреди, тъй като са предоставили на лицето оторизиран достъп за публикация в тези сайтове.

По останалите въпроси, поставени от касатора, не са налице основания по чл. 280 ГПК за допускане до касационен контрол на въззивното решение и проверка на правилността му.

Воден от изложеното, Върховният касационен съд, състав на Първо гражданско отделение,
О П Р Е Д Е Л И:

ДОПУСКА, по касационната жалба на С. В. М., касационно обжалване на решение № 1444 от 29. 11. 2022 г. по в. гр. д. № 528/2022 г. по описа на Софийския апелативен съд, в частите с които, след отмяна на решение № 267058 от 21. 12. 2021 г. по гр. д. № 15441/2019 г. на СГС, ГО, 18 състав, е постановено решение, с което: а/. са отхвърлени предявените от С. В. М. против „Медияпул“ ООД и Б. А. М. частични иски с правни основания чл. 49 и 45 ЗЗД, за солидарното осъждане на посочените ответници да заплатят на ищеца обезщетение за

неимуществени вреди от публикации в електронната медия „Mediapool.bg“ от 12.02.2018 г. със заглавие “Градските съдии не подкрепят С. М. за нов управленски мандат“ и от 16.02.2018 г. със заглавие „Градският съд поиска за шеф неопитен съдия, а не скандалния милионер. На ход е ВСС“ - над сумата 4000 лв. до предявения частичен размер от 60000 лв..“, както и за вреди от публикациите от 19.02.2018 г. със заглавие „Само фаворитът на съдиите за шеф на СГС отговори на въпроси за имущественото си“ и от 20.02.2018 г. със заглавие „С. М. влезе по спешност в правителствена болница и отложи вота за СГС“; б/. са отхвърлени изцяло предявените от С. В. М. против С. Г. Г. и Фондация „Инфоспейс“ частични искиове с правни основания чл. 49 и чл. 45 ЗЗД, за солидарното им осъждане, наред с останалите ответници, да заплатят на ищеца сумата 60000 лв. обезщетение за неимуществени вреди от публикации в електронната медия „Mediapool.bg“ от 12.02.2018 г. със заглавие “Градските съдии не подкрепят С. М. за нов управленски мандат“, от 16.02.2018 г. със заглавие „Градският съд поиска за шеф неопитен съдия, а не скандалния милионер. На ход е ВСС“, от 19.02.2018 г. със заглавие „Само фаворитът на съдиите за шеф на СГС отговори на въпроси за имущественото си“ и от 20.02.2018 г. със заглавие „С. М. влезе по спешност в правителствена болница и отложи вота за СГС“, както и в частта за разноските.

ПРЕДОСТАВЯ ВЪЗМОЖНОСТ на С. В. М. в едноседмичен срок от съобщението да представи доказателства за внесена държавна такса в размер на 1200 лв. по сметка на ВКС, като го уведомява, че при неизпълнение в срок на това указание, касационната жалба ще бъде оставена без разглеждане, а образуваното по нея производство прекратено.

След изтичане на срока за изпълнение на посоченото указание, делото да се докладва на председателя на отделението – за насрочването му в открито заседание или на докладчика – за прекратяване.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____